

SULAT DAKAYO' NI SI TIMUTI min si Paul

Si Timuti, aa piyabohan sulat itu uk si Paul, dakayo' lalla onde' bahu le' bay min दौरa Listara, dakayo' दौरa mahi' ma lahat Asiya Diki'. Ina' si Timuti itu bangsa Yahudi, ōn na si Yunis. 'Mma' na bangsa Girik.

Ma langngan si Paul karuwa na magnasihat pahi' ni kalahat-lahatan, bayi iya pabayik pahi' ni दौरa Listara bo' biyo uk na si Timuti nehean iya. Kasulitan si Paul ma addat-tabiāt si Timuti itu, tahnang iya sali' anak na. Ma tahnang iya pame' si Timuti ma si Paul, maka heka bay taanad na min iya. Jari niya' waktu panoho' si Paul ma si Timuti subay tamban ma Epesos ngahatul ma manga Almasihin mahi', sampay ma manga kawuman ma jadjahan hi'.

Pagtakka si Paul ni Makidunya, mabo iya sulat itu ni si Timuti pamatōtōg atay na, supaya iya tuyu' mandu' pandu' bannal bay min si Isa Almasi. Soho' na si Timuti subay ngalāng manga guru magpandu' iya 'nsa' bannal. Siyoho' iya mene' manga aa hap pibōtang nakura' ma manga jamaa si Isa. Pituwahan isab si Timuti hi' subay halli' ma ayi-ayi hinang na, maka 'nsa' subay lōman magpandu' ma kasehean na, minsan iya onde' bahu lagi'.

Lapal sulat si Paul

¹ Sulat itu min aku, si Paul, aa kawakilan uk si Isa Almasi magnasihap lapal na. Iya pangawakil ma aku itu bayi min panohoan Tuhan, iya ngalappas ma kitabi, maka min panohoan si Isa Almasi iya pangahōwatan tabi. ² Pasampay ku sulat itu ni kau, Timuti, sabab kau iyu sali' anak ku tōōd pagka min pandu' ku iya hangkan kau mangandōl ma si Isa.

Mura-murahan, bang peen kau kaniyaan tata-bangan uk 'Mma' tabi Tuhan maka Panghu' tabi si Isa Almasi. Bang peen kau kiasean uk sigam sampay biyuwanan kasannangan diyōm atay.

Pandu' pasal manga guru mamandu' kaputigan

³ Na, Timuti, bayikan ku lagi' bayi panohoan ku ma kau iyu, iya bayi aku song tulak ni lahat Makidunya. Kabayaan ku subay kau patōtōg maiyu ma Epesos bo' supaya talang nu manga aa maiyu, iya mandu' manga pandu' 'nsa' bannal. ⁴ Sohoun sigam subay parōhōng missala pasal manga kissa pihinang sadja uk manusiya', maka subay ngalabba isab min manga sal-sila panugsugan ka'mbo'-mboan sigam pangkat-mamangkat. Bang ian hi' tiyuyu' uk sigam, tantu sigam maglugat sadja. Ian hi' 'nsa' du mo sigam me' ma kabayaan Tuhan, duwal bang sigam mangandōl ma si Isa Almasi. ⁵ Salaitu pamandu' ku, sabab iya maksud ku subay pasong lasa bi. Pasong du isab sutsi diyōm atay bi ma 'nsa' niya' makatamak iya, maka bang kaam mangandōl sabannal-bannal ma Tuhan. ⁶ Suga' niya' manga aa bayi pasema' minnit. Iya tiyurul uk sigam

manga bissala 'nsa' niya' pus na. ⁷ Baya' sigam iyōnan guru pagguruhan sara' Tuhan, suga' 'nsa' tahati uk sigam bang ayi pihalling uk sigam maka ayi pangalōgōs uk sigam ma manga aa. ⁸ Katauhan in sara' bayi tasulat uk si Musa hap asal bang peen bōntōl pamandu' na. ⁹ Subay katauhan ta bang 'nsa' aa adil iya pibōtangan sara' itu, suga' manga aa pangalanggal sara' maka aa 'nsa' baya' piyanduan, manga aa 'nsa' ngisbat Tuhan maka manga aa dusahan. Iya du pibōtangan sara' manga aa sabul maka manga aa 'nsa' niya' kannal sigam tudju ni Tuhan, manga aa mono' maas sigam lalla-danda atawa pagkahi sigam manusiya'. Sigam iya pibōtangan sara'. ¹⁰ Damikkiyan isab manga aa magjina, maka aa maghinang kaiyaan maka pagkahi sigam lalla atawa pagkahi sigam danda, manga aa naggaw pagkahi sigam bahasa pauntungan sigam, manga aa magputing, manga aa naksi' minsan 'nsa' bannal maka manga kahinangan ayi-ayi 'nsa' magtawwa' maka pandu' kasaban-nalan. ¹¹ Mag-uyun asal pandu' itu maka lapal hap, iya pingandōl ma aku uk Tuhan, siyoho' pignasihat ni manga aa. Iya na lapal bayi min Tuhan, iya wajib pimehe maka poonan isab kakōgan.

Magsukul si Paul sabab ase' Tuhan

¹² Magsukul aku ni si Isa Almasi Panghu' tabi, iya muwanan aku kōsōg bo' supaya aku makahinang hinang ku. Magsukul aku ni iya sabab tabista na aku patut pangandōlan na, bo' kawakilan aku uk na maghinang ma iya.

¹³ Kawakilan aku uk na minsan iya bayi pahallingan ku laat ma tahun palabay, minsan bayi talaat ku manga aa na maka bisa bayi pangalaug ku ma sigam. Lipara kiasean aku uk na sabab ma waktu hi' 'nsa' le' niya' bayi pangandōl ku ma iya, iya hangkan 'nsa' katauhan ku in kahinangan ku ian asal laat. ¹⁴ Pilabi uk Panghu' ta lasa na maka ase' na ma aku, maka tiyabang aku uk na bo' pasong pangandōl ku ma iya. Tiyabang isab aku lasa ma pagkahi ku. Suku' tabi asal kahapan ian hi' bang kitabi parakayo' ni si Isa Almasi. ¹⁵ Bannal sadja kabtangan itu, subay tayima' tōōd. Uk na, "In si Isa Almasi bayi paitu ni dunya bo' supaya puwasan na manga aa dusahan min hukuman dusa." Bang takdil ni aa dusahan, 'nsa' niya' paliyu min aku. ¹⁶ Suga' minsan salaihi' paldusahan ku bayi aku kiasean tōōd uk Tuhan bo' iyampun aku uk na. Pindaan uk si Isa katuyu' na manga aa dusahan, pagka aku itu, aa dusahan labi min kamemon bayi iman na tōōd. Manjari aku itu sali' suntuan ma manga aa magkahagad ma iya ma 'llaw siyong sampay biyuwanan kallum kakkal ni kasaumulan. ¹⁷ Magpamehe kitabi ma Tuhan dakayo'-kayo', iya Sultan ni kasaumulan. 'Nsa' iya magkamatay, 'nsa' iya tanda' uk manusiya'. Wajib iya piyudji saumul-umul. Amin.

¹⁸ Timuti, anak ta kau. Pangandōl ku na ma kau panohoan itu, iya magtawwa' asal maka palman Tuhan, iya bayi biyohan kau uk manga aa magbo palman. Isbatun tōōd kabtangan palman itu bo' hap uk nu ngatu ma ayi-ayi laat.

¹⁹ Pahōgōtun pangandōl nu ma si Isa Almasi.

Painsap kau bo' 'nsa' niya' dusa tahinang nu makasasaw pikilan nu. Sabab niya' manga aa 'nsa' parōhōng maghinang laat minsan kitauhan ma diyōm pikilan sigam in hi' asal laat. Hangkan magkaat pangandōl sigam ma Tuhan. ²⁰ Salaihi' du si Himinus maka si Iskandal maka kasehean lagi'. Bayi na sigam tukbalan ku ni pangantanan nakura' sayitan supaya sigam mintang bo' sigam parōhōng mahalling pangkal ni Tuhan.

2

Bang aa magtipun ngaharap Tuhan

¹ Iya itu manga pamituwa ku; kaisa, kitabi bean si Isa subay nabbut Tuhan, subay ngamu' tabang ni iya maka subay magsukul ni iya. Subay kitabi ngamu'-ngamu' ma pasal aa kamemon, ² ma pasal manga sultan maka manga aa kamemon taga pag-agi, bo' supaya sannang maka hantap paglahat tabi sabu peen kitabi magtaat ni Tuhan ma hap isab kawul-piil tabi. ³ Bang salaihi' bohan tabi hap du. Maka sulut atay Tuhan iya ngalappas ma kitabi. ⁴ Iya kabayaan Tuhan itu, in manusiya' kamemon subay lappasan min hukuman dusa maka subay katauhan pandu' kasabannalan. ⁵ Sabab dakayo' du Tuhan maka dakayo' du isab magpaōt ma Tuhan maka manusiya' mapagkahap sigam iya na si Isa Almasi pagkahi ta manusiya'. ⁶ Bayi paglilla' na kallum na bayi pamaganti' baran na pangalakkat bangsa manusiya' min paldusahan sigam. Manjari pagka matay si Isa ma waktu bayi asal panugila' uk Tuhan minnihi'

pasti' in kabayaan Tuhan ma manusiya' subay sigam lappasan kamemon min hukuman dusa. ⁷ Iya na itu sabab na hangkan aku kawakilan uk Tuhan, siyoho' mandu' ma manga aa 'nsa' bangsa Yahudi, supaya sigam nasihatn ku pasal pangandōl ma si Isa Almasi maka pasal pandu' kasabannalan. Bannal sadja iya halling ku itu 'nsa' aku magputing! ⁸ Maingga-maingga niya' manga jamaa si Isa magtipun, iya kabayaan ku in manga lalla subay ngamu'-ngamu' ni Tuhan, sasuku sigam me' ma iya min diyōm atay sigam. Bang sigam ngamu' ni Tuhan subay 'nsa' niya' karugalan atawa kalaatan atay sigam ma sayi-sayi. ⁹ Kabayaan ku isab manga danda subay hantap pamakay sigam bang takdil ni kapanammek sigam. Iya kalingkat na subay sarang-sarang sadja maka subay tōp ka sigam. Pamakay sigam subay 'nsa' magkagunahan bulawan maka mussa' maka sammek halgaan. Sabab 'nsa' ihi' iya makahap danda sigam, ¹⁰ suga' manga hinang sigam hap. Tōp asal itu ma manga danda iya maghalling in sigam magtaat asal ni Tuhan. ¹¹ Manga danda isab subay pake sadja bang nasihatn maka subay ngaku piyanduan. ¹² 'Nsa' pasaran ku manga danda subay magnasihat atawa magnakura' ma lalla. In danda subay pake sadja ma pagtipunan bi. ¹³ Sabab si 'Mbo' Adam bayi pipanjari dahu uk Tuhan bo' iyampa si Sitti Hawa. ¹⁴ Maka 'nsa' si 'Mbo' Adam iya bayi kaakkalan uk nakura' sayitan. Danda iya bayi kaakkalan maka danda iya bayi ngalanggal sara' Tuhan.

¹⁵ Malayingkan lappasan du manga danda ma panganak sigam bang peen tiyuyuan uk sigam pangandōl sigam ma Tuhan, maka lasa sigam ma aa, maka kasutsi atay sigam. Addat-tabiati sigam isab subay hantap na peen.

3

Manga pagnakuraan kajamaahan si Isa

¹ Bannal sadja kabtangan itu, iya uk na, “Bang aa nuyu' pibōtang nakura' ma jamaa si Isa hap du.” ² Bang aa ganta' pibōtang pagnakuraan manga jamaa si Isa, subay aa 'nsa' niya' laat na atawa 'nsa' niya' panaan iya. Subay dakayo' du handa na. Subay iya hantap ma ayi-ayi hinang na, subay hap pikilan na maka hap addat na. Bang niya' pahi' ni luma' na subay hulmat na tōōd. Subay iya panday isab mandu' ma manga sehe' na. ³ 'Nsa' iya subay aa maglalango. 'Nsa' iya subay bingis suga' subay hap bohan na ni kamemon. 'Nsa' iya subay kabiyaksahan maglugat maka 'nsa' subay napsuhan ma pilak. ⁴ Subay hap uk na ngahatul ma anak handa na, maka in baran na subay pig-addatan uk manga anak na. Panohoan na isab subay bine' uk sigam. ⁵ Sabab bistahun bi, bang aa pibōtang nakura' bo' peen 'nsa' tau ngahatul ma anak-handa na, salaingga uk na ngipati katipunan manga aa suku' Tuhan? ⁶ 'Nsa' isab makajari pibōtang nakura' bang aa bahu pasōd ni si Isa Almasi, sabab na bang 'nsa' le' hōgōt pangandōl na, kalu palangkaw atay na bo' pitakkahan iya hukuman, sali' bayi hukuman ma nakura' sayitan ma masa

awwal hi'. ⁷ Suga' in aa pibōtang nakura' subay pig-addatan sampay uk manga aa 'nsa' jamaa si Isa, sabab bang niya' ayi-ayi panaan sigam ma iya, kalu iya takowe' siyasat uk nakura' sayitan, bo' tabo-bo iya maghinang laat.

Manga aa pananabang ma kajamaahan si Isa

⁸ Manjari in pasal manga aa pibōtang naban-gan nakura' ma katipunan manga jamaa si Isa Almasi. Subay hap isab addat-tabiāt sigam, maka 'nsa' subay magduwa-dalla' bang missala. 'Nsa' sigam subay maglalango maka 'nsa' subay nap-suhan ma sin. ⁹ Subay sigam patōtōg mag-atay pote' ma pandu' kasabannalan pasal si Isa Almasi, iya bayi pamatau uk Tuhan. ¹⁰ Subay sigam siyulayan dahu, jari bang kapandōgahan na in addat sigam hap, makajari na sigam pibōtang magtatabang ma manga nakura'. ¹¹ Damikkiyan na handa sigam, subay hap isab addat-tabiāt sigam maka 'nsa' subay ngalimut. 'Nsa' isab subay ngandul napsu sigam, maka subay kapan-gandōlan ma ayi-ayi kamemon. ¹² Aa pibōtang pananabang itu subay dakayo' du handa na maka subay hap uk na ngahatul ma anak-handa na maka ma sasuku ma ōkōman na. ¹³ Jari bang hap uk manga aa magtatabang itu maghinang hinang sigam, pimehe du ōn sigam, bo' tawakkal sigam missala ma pasal pangandōl sigam tudju ni si Isa Almasi.

Pasal bayi pitau uk Tuhan

¹⁴ Na, Timuti, buttihi' sadja panulat ku ma kau sabab ngahōwat aku pasaut paiyu. ¹⁵ Suga' bang niya' ganta' naggahan aku, katauhan du

min sulat itu bang salaingga subay bohan bi ma diyōm ōkōman Tuhan, hati na, ma diyōm pagtipunan manga aa suku' Tuhan, iya Tuhan asal 'lum di na. Kaam ibarat pasangdōlan ma pandu' kasabannalan itu. ¹⁶ Pasti' na tōōd maka lōm tōōd pandu' agama tabi itu, iya pandu' pasal si Isa Almasi bayi 'nsa' kitauhan, suga' pitau na uk Tuhan.

Mahi' iya ma sulga', suga' paitu iya ni dunya magbaran manusiya'.
Siyaksian iya uk Nyawa Sutsi in iya asal adil.

Tanda' iya isab uk manga malaikat.
Pignasihat iya ni balbangsa-bangsahan kamemon, maka kihagad iya uk manga aa ma kalohahan dunya.

Manjari tabo na iya paangkat ni sulga' pabing.

4

Pasal manga guru magpandu' iya 'nsa' bannal

¹ Pasti' asal pamissala Nyawa Tuhan ma pasal waktu siyong. Uk na heka aa ngalabba du min pamōgbōg sigam ma pandu' kasabannalan. Iya isbat uk sigam manga sayitan putingan, maka bine' uk sigam manga pandu' minnihi'. ² Pilatun manga pandu' itu uk manga aa pangangakkal, iya 'nsa' niya' pagsusunan sigam sabab kabiyaksahan asal sigam ngakkal. ³ Uk pandu' manga guru itu, bang aa maghanda atawa maghalla, dusahan kono', maka niya' kono' kiyakan isab 'nsa' manjari pagkakan ta. Sā' pandu' sigam

salaihi', sabab Tuhan iya bayi mapanjari kiyakan itu kamemon hangkan makajari kiyakan ta, sasuku kita magkahagad ma si Isa Almasi maka tau ma pandu' kasabannalan. Takakan du bang peen kita magsukul ni Tuhan dahu. ⁴ Hap asal kamemon bayi pipanjari uk Tuhan, hangkan subay tayima' ta sadja bang peen amuan ta pagsukulan ni iya. ⁵ Halal kiyakan ta kamemon ma sabab lapal hap Tuhan maka ma sabab pasukul ta isab.

Soshoan si Isa Almasi hap

⁶ Na, Timuti, bang pamandu' nu manga pituwa ku itu ni manga dawuranakan ta mangandōl ma si Isa Almasi, hap hinang nu ma si Isa Almasi. Kōsōg isab iman nu ma sabab lapal Tuhan iya pamalutan nu, maka ma sabab pandu' kasabannalan iya pamean nu. ⁷ Suga' daa kau ngasip ma manga aa kissa-kissa ma 'nsa' bidja', iya 'nsa' niya' pus na. Suga' patanamun akkal-pikilan nu bo' hap sadja pame' nu ma kabayaan Tuhan. ⁸ Bang baran ta iya pakōsōg ta, niya' du kagunahan na minsan 'nsa' mehe. Suga' bang pakōsōg ta pangandōl ta tudju ni Tuhan supaya tabe' ta kabayaan na, mehe tōōd kagunahan na. Sabab minnihi' kita tabo ni kahapan, 'nsa' ma dunya itu sadja, sampay isab ni dunya dakayo'. ⁹ Bannal sadja kabtangan hi', wajib isbat tōōd. ¹⁰ Iya hangkan kitabi magsangsa' na peen maka magtuyu' na peen magnasihat, sabab pangahōwatan tabi Tuhan, iya asal 'llum di na. In iya isab ngalappas ma manusiya'

kamemon min hukuman dusa, iya lagi' na manga aa magkahagad ma iya.

¹¹ Manjari, Timuti, manga panohoan maka manga pamandu' itu sohoun bine' ma manga bean si Isa maiyu. ¹² Daa kau iya' mandu' minsan niya' mareyo' kau ma sabab kau onde' bahu le'. Suga' subay hap bohan nu kamemon bo' kau manjari paningōran uk aa mangandōl maiyu ma si Isa Almasi. Subay hap kawul-piil nu, subay kau lasa ma pagkahi nu, subay kōsōg pangandōl ma Tuhan, maka subay 'nsa' niya' laat ma diyōm pikilan nu. ¹³ Sataggōl aku 'nsa' le' makapaiyu, tuyu' kau massa min kitab sakahaba' waktu kapagtipun bi manga jamaa si Isa. Tuyu' kau nganasihat maka mandu' ma sigam. ¹⁴ Daa haman-hamanun kapandayan nu, iya bayi min Nyawa Sutsi. Kapandayan itu bayi pamuwan ma kau ma waktu palabay, pagka niya' lapal min Tuhan bayi bissala ma pasal nu, maka kau hi' bayi pibōtangan tangan uk kamaasan. ¹⁵ Hinangun kamemon iya pamahinang ma kau ma diyōm sulat itu. Tuyuin tōōd, bo' supaya tanda' uk aa kamemon in hinang nu ngahap gam peen. ¹⁶ Kamaya'-maya' kau ma baran nu sampay ma pamandu' nu. Hinangun na peen ayi-ayi bayi pamandu' ku itu ma kau, sabab bang itu hi' pagtuyuan nu 'nsa' kau sadja iya lappasan min hukuman dusa, suga' sasuku isab ngasip ma lapal nu.

5

Pandu' pasal manga maas maka balu maka

banyaga'

¹ Daa kau mahallingan ma lalla umulan le' min kau, suga' bang niya' pamandu' nu ma iya, palunukun bissala nu ma iya, sali' uk nu missala ma 'mma' nu tōōd. Manga lalla onde' bahu le', bistahun sigam sali' danakan nu. ² Manga danda umulan min kau, pag-addatin sigam sali' uk nu ma ina' nu tōōd. Manga danda onde' bahu le', pag-addatin sigam sali' danakan nu isab, ma 'nsa' niya' pikilan nu saddi tudju ni sigam.

³ Na, in pasal manga danda balu, iya mag-pangandōl ma si Isa Almasi bo' 'nsa' niya' sayi-sayi ngupiksa' sigam, pag-addatin sigam. ⁴ Suga' bang balu danda niya' anak na atawa 'mpu na, anak-mpu na hi' subay ngupiksa' ma kamaasan sigam. Tanda' ko' ian in sigam magtaat sabannal-bannal ni Tuhan, bo' katungbasan uk sigam bayi kamalean maas sigam atawa 'mbo' sigam ngipat sigam tagna'. Jari bang salaihi' hinang sigam, kasulutan du Tuhan ma sigam. ⁵ Suga' bang balu danda didi na, 'nsa' tōōd niya' ngupiksa' iya, Tuhan sadja iya kahōwatan na. Ngamu'-ngamu' na peen iya ni Tuhan, mikitabang isab ni iya 'llaw-sangōm. ⁶ Suga' bang niya' balu danda ngandulan sadja napsu baran na, iya dalil na sali' aa matay na minsan 'llum baran na. ⁷ Pamasampayun pamandu' ku itu ni manga bean si Isa maiyu, supaya 'nsa' niya' pagsababan panaan aa ma sigam. ⁸ Suga' bang niya' aa maiyu 'nsa' baya' malihala' lahasiya' na, iya lagi' na bang 'nsa' malihala' aa ma diyōman na tōōd, in aa ian ngalabba na min pandu' iya

pagkahagaran tabi, maka kalap le' dusa na min aa 'nsa' mangandōl ma Tuhan.

⁹ Na, in pasal manga balu danda iya subay tiyabang: ōn na 'nsa' subay pibōtang ma sulat bang 'nsa' le' taabut 'nnōmpu' tahun umul na, atawa bang bayi makahalla ni saddi min bayi halla na tagna'. ¹⁰ Iya siyulat itu subay balu bantug ma sabab hinang na hap, sali' manga hap bayi pamiat na ma manga anak na, bayi malihala' ma manga aa makani-luma' na, bayi deyo' pangatay na maghinang ayi-ayi ma manga pagkahi na suku' Tuhan, maka tuyu' iya ngahinang kahapan indaginis. Manga danda salaihi' makajari siyulat.

¹¹ Suga' bang danda onde' bahu le', daa sigam lapayun ma diyōm sulat iyu, sabab luhay pinda pikilan sigam. Bang sigam takkahan baya' maghalla, ngalabba du sigam min paghinang sigam ma si Almasi. ¹² Jari taga dusa du sigam pagka 'nsa' na taisbat bayi janji' sigam ni Tuhan, tagna' kabalul sigam. ¹³ Gana-gana sigam ngalisu' maghinang, bo' kabiyaksahan sigam ngalatag kalumaan. Maka 'nsa' isab ihi' sadja, sabab kabiyaksahan sigam maglagtang-lagtang pasal kasehean. Palamud sigam ma parkala' 'nsa' suku' sigam, maka pighalling-halling na peen uk sigam iya 'nsa' subay wajib bissala uk sigam. ¹⁴ Bang ma aku, hap gam peen bang manga balu onde' bahu le' maghalla pabing maka mag-anak maka ngahatul diyōm luma' sigam. Manjari 'nsa' niya' laat tabissala uk manga banta tabi ma sabab kitabi magpangandōl ma si Isa Almasi. ¹⁵ Hangkan salaitu pamandu' ku, sabab niya'

manga balu pataikut na min Tuhan bo' me' ma nakura' sayitan. ¹⁶ Suga' bang niya' maiyu danda bean si Isa, bo' niya' kampung na balu danda, subay upiksa' na kampung na ian. Daa iya subay piatas ma manga kajamaahan si Isa kasehean iya magtipun maiyu. Sarang ma sigam malihala' manga danda balu, iya 'nsa' tōōd niya' magkanyagōnan sigam.

¹⁷ Na, in pasal manga maas iya hap pangantan sigam ma kaam dajamaahan si Isa Almasi iyu, patut du bang tungbas sigam lipat duwa. Labi-labi le' isab bang maas muspusan kōsōg na mag-nasihat maka magpandu'. ¹⁸ Sabab tasulat asal ma diyōm kitab, iya uk na hi', "Daa baggōtun bo' sapi' sabu iya nganggiling payi." Maka niya' isab ayat kitab dakayo', iya uk na hi', "Bang aa siyoho' maghinang, patut iya tiyambahan." ¹⁹ Bang sawupama niya' nuntutan dakayo' maas bi, daa magtuwi asipun bi tuntut hi'. Subay duwangan atawa tallungan iya makasaksi' ma dusa na. ²⁰ Lipara bang niya' ganta' makapagdusa, biatun bi aa ian ma panganda' manga bean si Isa kamemon, bo' supaya mintang aa kasehean maka tiyāw ningōran aa bayi makarusa hi'.

²¹ Timuti, pagka aku take itu uk Tuhan maka uk si Isa Almasi maka manga malaikat sutsi, soho' ta kau tōōd ngisbat ayi-ayi bayi panohoan ku ma kau ma diyōm sulat itu. Daa kau mag-pabidda' ma aa minsan sayi. Ma ayi-ayi hinang nu daa kau mōgbōgan aa dangan ma sawukat kau lasa ma iya. ²² Daa kau magdayi'-dayi' mene' aa hinang nakura' ma diyōman bi manga bean

si Isa Almasi iyu, suga' pandōgahin dahu addat-tabiat na. Sabab bang niya' aa tapene' nu ganta' makahinang dusa, kau iya talapay ma dusa na. Pahalli' kau ma baran nu bo' 'nsa' niya' laat nu ma hinang nu atawa ma pikilan nu.

²³ Daa subay bohe' sadja iya inum nu, suga' nginum kau isab datti' inuman anggul panambal battōng nu, sabab iyu kau mawumu magsaki-saki.

²⁴ Niya' manga aa tandaan di na paldusahan sigam, maka katauhan ta in sigam taga dusa hangkan sigam hiyukum du ma sosongun. Niya' isab manga aa kasehean 'nsa' magtuwi tanda' dusa sigam. Subay waktu siyong bo' iyampa kitauhan. ²⁵ Damikkiyan na isab niya' manga hinang hap tanda' magtuwi, maka niya' isab manga hinang hap 'nsa' magtuwi kitauhan. Suga' minsan na, 'nsa' du katapukan, gana-gana kitauhan du.

6

¹ Sasuku banyaga' magpangandōl ma si Isa subay mista nakura' sigam patut pig-addatan tōōd, bo' supaya 'nsa' niya' pagsababan pama-halling laat ma Tuhan, atawa mareyo' pandu' iya pamean tabi. ² Bang niya' banyaga' taga nakura' magkahagad isab ma si Isa Almasi, banyaga' ian 'nsa' subay magpikil in nakura' na makajari pireyo' uk na ma sawukat magdanakan na sigam ma diyōman si Almasi. Hap lagi' bang banyaga' ian mahap hinang na, sabab aa paghinangan na hi' pagkahi na asal magkahagad ma si Isa, aa kalasahan na du.

Pasal manga pandu' 'nsa' tawwa', maka pasal alta' sabannal

Iya itu subay pamandu' nu ma kasehean nu iyu: sohoun sigam me' tōōd. ³ Bang niya' maiyu magpandu', bo' saddi pamandu' na min pandu' kasabannalan bayi min Panghu' tabi si Isa Almasi, maka bang saddi isab min pandu' iya mo kitabi maghinang kabayaan Tuhan, ⁴ na, magmalangkaw sadja aa ian maka 'nsa' niya' katauhan na. Iya sadja kabayaan na subay maglugat maka magsual pasal manga bissala. Iya katudjuhan na itu niya' maglindi-lindihan, niya' magpanganjawab, niya' magtōna' 'nsa' bidida'. ⁵ Jari magsagga' peen manga aa itu, iya sagōt diyōm pikilan sigam, maka 'nsa' na tasilang uk sigam pandu' kasabannalan. Ma pangan-nal sigam, bang sigam mag-agama magdaya du sigam.

⁶ Bannal isab, bang aa me' ma kabayaan Tuhan niya' du sali' karaya na, bang peen 'nsa' nawad suga' magsukul sadja iya ma ayi-ayi pangang-ganta' ma iya. ⁷ Kita itu ma waktu kalahil ta, niya' baha' bayi bo ta ni diyōm dunya iyu? 'Nsa' niya'. Damikkiyan isab bang kita matay, 'nsa' niya' tabo ta pahi'. ⁸ Hangkan ko' kita 'nsa' subay nawad. Basta niya' kapamangan ta maka kapanammek ta, sarang na ko' hi'. ⁹ Suga' manga aa baya' magkarayahan, luhay sigam tabo siyasat magdusa. Tabo sigam uk baanan napsu sigam ma karupangan indaginis, iya makaat sigam, bo' iya kamattihan na magmula du sigam ma dunya itu sampay ma dunya dakayo'. ¹⁰ Sabab napsu ta ma alta' iya makapoon laat kaginisan

kamemon iya hinang uk manusiya'. Niya' isab manga aa napsuhan ma alta', bo' minnihi' sigam ngalabbahan pangandōl sigam ma si Isa Almasi. Iya katudjuhan na hansul atay sigam uk baanan kasusahan iya patakka ni sigam.

Pamituwa ma si Timuti

¹¹ Suga' kau, Timuti, pagka kau hi' tapene' uk Tuhan sosohoan na, palawak kau min manga laat ian kamemon. Iya paturulan nu subay kawul-piil bōntōl maka paghinang nu ma kabayaan Tuhan. Pahōgōtun pangandōl nu ma si Isa Almasi, kalasahin pagkahi nu, maka pahantapun bohan nu ma sigam. Ayi-ayi makani-kau, sandalin sadja. ¹² Puspusin kōsōg nu me' ma si Almasi, maka tuyuun kallum kakkal iya natas ni kasaumulan, sabab iya na iyu poon na iya hangkan kau pene' uk Tuhan. Intōmun bayi kapamannal nu ma alōpan manga saksi' heka, hati na, in kau mangandōl tōōd ma si Isa Almasi. ¹³ Niya' itu pamituwa ku ma kau ma panganda' Tuhan, iya muwan napas ma kamemon, maka ma panganda' si Isa Almasi, iya bayi tawakkal magpasabannal ma alōpan si Gubnul Puntus Pilatu pasal pangandōl ma Tuhan. Salaitu pamituwa ku: ¹⁴ hinangun kamemon iya pamahinang ma kau uk Tuhan, ma 'nsa' niya' sā' na atawa laat na panaan iya. Hinangun tōōd sampay taabut waktu kabayik si Panghu' Isa Almasi paitu ni dunya. ¹⁵ Pagtaabut waktu na tōōd, pipaitu du iya pabayik uk Tuhan, iya jukup asal barakat na, maka tunggal isab magbaya' ma kamemon. Makapagsultan asal iya

ma manga sultan kamemon, makapagpanghu' iya ma manga panghu' kamemon. ¹⁶ Hangkan du iya 'nsa' magkamatay. Pabōtang na asal diyōm sahaya 'nsa' tasikōt uk manusiya'. 'Nsa' niya' bayi makanda' iya ma waktu palabay, maka 'nsa' du niya' makanda' iya ma sosongun. Wajib iya pamehe tabi, maka ma iya asal barakat sampay ni kasaumulan. Amin.

¹⁷ Na, in pasal manga aa maiyu taga alta', so-houn sigam daa subay magmalangkaw ma sabab alta' sigam ma diyōm dunya itu. Daa sigam subay mangandōl ma pangalta' sigam sabab 'nsa' du kakkal. Subay Tuhan iya pasangdōlan sigam, sabab muwan iya maglabi-labihan, ayi-ayi iya makakakōg ma kitabi. ¹⁸ Panduin isab manga aa iyu subay maghinang hap ni manga sehe' sigam. Iya halgaan ma sigam subay kahinangan sigam hap. Subay sigam hilas isab muwan sadja ma sasuku tawwa' kasusahan. ¹⁹ Bang itu hinang uk sigam, sali' niya' tiyawu' uk sigam ma diyōm sulga' panantuhan sigam ma waktu sosongun. Jari makasambut du sigam kallum bannal, hati na kallum kakkal.

²⁰ Na, Timuti, amay-amay, tawuun pahōgōt manga pandu' bayi pangandōl ma kau. In-sapin manga bissala iya 'nsa' makasulut atay Tuhan, maka manga paglugat 'nsa' niya' guna na. Iyōnan ko' pangatau uk aa kasehean, suga' 'nsa'. ²¹ Sabab niya' manga aa maghalling in sigam bayi kaniyaan pangatau ian hi', suga' iya na hi' poon na hangkan sigam 'nsa' me' ma pandu' iya pagkahagaran tabi.

Mura-murahan, bang peen kaam kamemon
piniyaan tatabangan uk Tuhan.

Wassalam

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86